

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallennettu versio.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Majuri, K. & Äijälä, M. 2019. Porotilamatkailun vastuullinen kehittäminen. Poromies. 86
(1), 12-13.

Poron lajinmukaista käyttäytymistä tukee monipuolinen ympäristö.

ELÄINTEN HYVINVOINTI MATKAILUPALVELUISSA -HANKE

ELÄIMET JA VASTUULLINEN MATKAILU: ELÄINTEN HYVINVOINTI LIIKETOIMINNAN KILPAILUTEKIJÄKSI -HANKE

POROTILAMATKAILUN VASTUULLINEN KEHITTÄMINEN

Teksti ja kuvat Karoliina Majuri ja Mikko Äijälä

Vastuullisen matkailutoiminnan kehittämiseen kuuluvat porojen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen sekä toiminnan läpinäkyvyys.

Eläimen psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset tarpeet tulee täyttää, ja eläimellä pitää olla mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen. Taustalla on siis eläimen oma kokemus olotilastaan, mihin vastataan eläinten yksilöllisellä hoidolla. Nämä asiat tulisi näkyä myös porotilan asiakkaille.

Lajityypillinen käyttäytyminen ja yksilöllisyys

Lajityypillinen käyttäytyminen on kaikkea sitä, miten eläin luontaisesti käyttäytyy. Se voi pitää sisällään

myös sellaista käyttäytymistä, mitä ihmisen hoidossa olevan eläimen kohdalla voi olla tarpeen ehkäistä, kuten yksilöiden välinen aggressiivisuus. Lajinmukaiseen käyttäytymiseen sisältyy kuitenkin paljon sellaisia käyttäytymistarpeita, joiden mahdollistaminen on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin toteutumiseksi. Matkailuporojen hyvinvoinnin perusta onkin, että hoitaja tietää minkälainen eläin poro on, miten se käyttäytyy ja miten sitä tulkitaan ja minkälaisen elinympäristön, käsittelyn sekä hoidon se vaatii.

Hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseksi varmistamiseksi ei riitä pelkkä lajintuntemus, sillä eläimillä on myös yksilöllisiä tarpeita. Eläimen perimä ja sen elämäkokemukset muokkaavat siitä yksilön, oman persoonansa, joka voi kokea hyvinvoinnin eri tavoin kuin joku toinen yksilö. Eläimen persoonallisuuden tunteminen ja taito huomioida se hoidossa muo-

dostuvat hoitajalle kokemuksen kautta. Tosin myös ihmiset ovat yksilöitä, joista toiset luonnostaan lukevat ja toimivat eläinten kanssa paremmin yhteen kuin toiset.

Vinkkejä ja hyviä käytäntöjä matkailuporojen hyvinvointiin löytyy Eläinten hyvinvointi matkailupalveluissa-julkaisusta sivuilta 65–81. Saatavilla osoitteesta: www.matkailuelaimet.fi

Vastuullinen kehittäminen vaatii perehtymistä

Matkailun kiivas kasvu voi lisätä poro-ohjelmapalveluiden pariin hakeutuvien yrittäjien määrää. Tällöin sekä uuden yrittäjän, että matkailuporoja myyvän pronomistajan tulee tuntee vastuunsa eläimen hyvinvoinnin varmistamiseksi. Porojen myyjän tulee varmistaa, että ostajalla on tarvittavat tiedot, taidot, olosuhteet ja muut resurssit matkailuporojen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Porojen hyvinvointia arvioivan ”porosilmän” kehittyminen ei tapahdu hetkessä. Luonnoneläimenä poro piilottaa esimerkiksi sairautensa ja kiputunteuksensa viimeiseen asti, joten jo pelkästään poron fyysisen terveyden ja olotilan havainnoiminen ei välttämättä ole kokemattomalle helppoa.

’Kehittyneen porosilmän’ toinen puoli on sen sokeutumisen. Omassa toimintaympäristössä ja omista totutuissa rutiineissa voi tapahtua tottumista ja sokeutumista. Myös kokeneen matkailuporojen kanssa toimivan tulisi ajoittain pohtia kuinka omien porojen hyvinvointi toteutuu ja mitä riskejä siihen sisältyy. Ajantasaisen tiedon seuraaminen ja omaksuminen, omien porojen hyvinvoinnin arvioiminen ja muiden yrittäjien toimintaan tutustuminen ja benchmarkkaaminen auttavat porojen hyvinvoinnin jatkuvassa kehittämisessä.

Matkailutoiminnan näkökulmasta poro on ’ongelmallinen’ eläin. Se on vahva osa lappilaista paikalliskulttuuria. Kuitenkin perinteiseen poronhoitoon olennaisesti liittyvät piirteet, kuten poronlihan hyödyntäminen, voivat näyttää eläinten oikeuksista kiinnostuneen matkailijan silmissä erittäin arveluttavilta. Yksi mahdollisuus vastata matkailijoiden vaati-

muksiin on kehittää yrityksen viestintää esimerkiksi tarinallistamisen avulla. Tarinallistamisen ideana on, että erilaisten tarinoiden avulla kerrotaan avoimesti ja aidosti yrityksen arvoista ja toimintatavoista. Tarinallistamisessa voi myös hyödyntää eri viestintäkanavia. Muun muassa sosiaalinen media on nykypäivänä tehokas väline yrityksen oman tarinan kerrontaan.

Yksityiskohtaisia kysymyksiä porojen hyvinvoinnin ja hyvinvointiin liittyvän viestinnän arviointiin on koottu kahteen erilliseen oppaaseen. Kysymysten avulla yrittäjä voi arvioida omaa toimintaansa. Oppaat ovat saatavilla sekä suomeksi että englanniksi osoitteesta <http://animaltourismfinland.com/reports/> Hankkeissa tuotetut materiaalit ovat vapaasti saatavilla ja niiden tarkoituksena on auttaa porotilamatkailuyrittäjiä toimintansa kehittämisessä.

Projektisuunnittelija Karoliina Majuri työskentelee Lapin ammattikorkeakoulussa. Nuorempi tutkija Mikko Äijälä työskentelee Lapin yliopistossa.

